

Protokół

Ze spotkania Grupy Roboczej ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko działającej w ramach krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”

I. Miejsce, czas, uczestnicy spotkania

W dniu 9 listopada 2015 r. w Warszawie odbyło się spotkanie Grupy Roboczej ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, działającej w ramach krajowej sieci organów środowiskowych oraz instytucji zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”.

W spotkaniu wzięli udział m. in. przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, Ministerstwa Środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, regionalnych dyrekcji ochrony środowiska oraz urzędów marszałkowskich.

II. Przedmiot i przebieg spotkania

Na spotkaniu zostały omówione następujące kwestie:

- Poradnik przygotowania inwestycji w zakresie uwzględnienia zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na zmiany klimatu oraz na kłeski żywiołowe – podsumowanie prac oraz krótkie wprowadzenie do części merytorycznej (dalej Poradnik);
- Instrukcja do wzoru Wniosku o dofinansowanie - Inwestycje w infrastrukturę/inwestycje produkcyjne Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – wprowadzenie do części klimatycznej;
- Załączniki do ww. Poradnika, a w tym przede wszystkim pomocnicze listy sprawdzające postępowanie OOS w zakresie klimatu dla beneficjentów, instytucji oceniających wnioski o dofinansowanie na projekty finansowane ze środków UE w perspektywie finansowej 2014-2020, w szczególności w ramach POIiŚ 2014-2020, oraz właściwych organów OOS – w tym podsumowanie prac oraz określenie statusu list sprawdzających;
- Założenia projektowanej nowelizacji Uoos w kontekście zagadnień klimatycznych.

Pan Piotr Czarnocki, przedstawiciel Ministerstwa Środowiska, który zajmuje się zagadnieniami związanymi z klimatem przedstawił prezentację, w której zostały poruszone następujące zagadnienia:

1) Zakres Poradnika:

- wszystkie etapy przygotowania przedsięwzięć,
- załączniki - listy sprawdzające postępowanie OOS/SOOS w zakresie klimatu dla instytucji oceniających wnioski o dofinansowanie,
- wszystkie etapy cyklu życia przedsięwzięć.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2) Odbiorcy Poradnika:

- beneficjenci przygotowujący projekty do dofinansowania z funduszy UE z Perspektywy Finansowej 2014-2020,
- organy wydające decyzję środowiskową, pozwolenie na inwestycję oraz opiniujące i uzgadniające w postępowaniu OOS,
- właściwe instytucje oceniające i finansujące projekty (IW,IP,IZ).

3) Wskazówki i metodologia obliczeń uwzględniających zagadnienia klimatyczne w procesie przygotowania przedsięwzięć na etapach:

- strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć (mitygacja, adaptacja do zmian klimatu uwzględniająca podejście ekosystemowe oraz odporność na klęski żywiołowe),
- analizy ekonomiczno-finansowej przedsięwzięć,
- analizy ryzyka przedsięwzięć,
- analizy opcji przedsięwzięć.

4) Omówienie struktury Poradnika oraz jej zmian :

- omówienie poszczególnych części Podręcznika,
- uzupełnienie części I,
- usunięcie V części.

5) Listy sprawdzające

Listy sprawdzające dokumentację dotyczącą oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć (OOS) oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOS), docelowo będą stanowiły załącznik do Poradnika. Jednakże z uwagi na wciąż trwające prace nie zostały zaprezentowane. Listy mają mieć status pomocniczy – nie należy traktować ich jako dokument obligatoryjny. Ich publikacja jest planowana wraz z kolejną wersją Poradnika.

6) Pilotaż

W dniu 15 czerwca 2015 r. Ministerstwo Środowiska we współpracy z beneficjentami należącymi do wybranych sektorów rozpoczęło pilotaż opierający się na przygotowaniu praktycznej dokumentacji projektowej/aplikacyjnej w oparciu o Poradnik i instrukcję do formularza o dofinansowanie. Grupa powołana na potrzeby pilotażu zaopiniowała Poradnik oraz wniosła do niego szereg uwag. Pilotaż objął m.in. takie sektory jak: transport drogowy, transport kolejowy, transport morski, energetyka, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, infrastruktura miejska, gospodarka wodna. W pilotażu biorą udział m.in.: GDDKiA, NFOŚiGW, KZGW, RZGW, GDOŚ, PKP PLK, GAZ-SYSTEM. Na podstawie pilotażu powstanie podręcznik dobrych praktyk lub aneks do Poradnika. Zakończenie prac pilotażowych jest planowane na koniec 2016 r.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

7) Instrukcja do wzoru wniosku o dofinansowanie

W dniu 22 września 2015 r. weszła w życie Instrukcja do wzoru Wniosku o dofinansowanie - inwestycje w infrastrukturę/inwestycje produkcyjne Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Publikacja przedmiotowej instrukcji miała miejsce w dniu 10 września 2015 r.

Ww. Instrukcja do formularza wniosku o dofinansowanie jest instrukcją horyzontalną i odnosi się do wszystkich sektorów. Tak więc powinno się ją stosować co najmniej w odniesieniu do przedsięwzięć, które będą wchodziły w skład projektów kierowanych do dofinansowania w ramach funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020.

Należy zaznaczyć, że zakres wymagań przedmiotowej Instrukcji w odniesieniu do zagadnień klimatycznych odnosi się do wszystkich rodzajów przedsięwzięć - zarówno zawsze mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jak i potencjalnie mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Instrukcja do wniosku o dofinansowanie wprowadza cezurę czasową dotyczącą interpretowania pojęcia: „projekt przygotowany” związaną z ww. datą jej publikacji. Zgodnie z zapisami Instrukcji za projekt przygotowany należy uznać taki projekt, dla którego wnioski o wydanie decyzji środowiskowych zostały złożone przed publikacją Instrukcji, to jest przed dniem 10 września 2015 r., przy czym decyzję środowiskową należy traktować tutaj w szerokim znaczeniu, a więc analogicznie przedmiotowa data dotyczy również wniosków o przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, przy czym w kontekście ponownej oceny oddziaływania na środowisko należy też zauważyć, że przepisy prawne nie zabraniają wyjść wnioskodawcy w analizach poza zakres decyzji środowiskowej (jeżeli wnioskodawca będzie ubiegał się o dofinansowanie ze środków UE, to takie działanie powinno leżeć w jego interesie).

Analizy przeprowadzone dla projektów (przedsięwzięć), dla których odpowiednie wnioski o wydanie decyzji środowiskowej zostały złożone po dniu 10 września 2015 r. powinny zawierać analizę ryzyka klimatycznego rozumianego w dwóch wymiarach:

- jako ryzyko braku (lub nieostatecznego poziomu) odporności projektu na zmiany klimatu (analiza odporności przedsięwzięcia na zmiany klimatu),
- jako ryzyko (znaczącego) wpływu na klimat (analiza wpływu przedsięwzięcia na klimat i jego zmiany).

W dokumentacji załączonej do wniosku o dofinansowanie, a w tym w dokumentacji OOŚ w przypadku projektów, dla których wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach został złożony po 10 września 2015 r., powinny znaleźć się dowody wraz z uzasadnieniem, że ryzyko klimatyczne zostało sprowadzone do akceptowalnego poziomu.

W zakresie wpływu na klimat sugeruje się przeprowadzenie analizy bezwzględnych, a także względnych emisji gazów cieplarnianych (analiz śladu węglowego) przedsięwzięć.

Natomiast w zakresie odporności przedsięwzięć na zmiany klimatu zasadne jest przeprowadzenie analizy ekspozycji, wrażliwości i podatności na obecnie obserwowaną zmienność klimatu jak również prognozowane zmiany klimatu oraz właściwej analizy ryzyka, a także analizy i oceny opcji adaptacyjnych przedsięwzięć.

8) Omówienie projektowanej nowelizacji Uoos w kontekście zagadnień klimatycznych

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W obecnie obowiązujących przepisach Uooś istnieje podstawa prawna do wymagania od wnioskodawców uwzględnienia w przedkładanej dokumentacji zagadnień dotyczących klimatu (art. 66 Uooś, oraz dla SOOŚ art. 51 Uooś). Podstawą do szerszej niż dotychczas interpretacji przepisów art. 66 oraz art. 51 Uooś w zakresie dotyczącym klimatu są zarówno liczne komunikaty KE, Wytyczne KE oraz w odniesieniu do projektów kierowanych do dofinansowania z funduszy UE w perspektywie finansowej 2014-2020 właściwe rozporządzenia będące bezpośrednim źródłem prawa również w Polsce.

Zapisy nowelizacji Uooś:

- 1) w art. 66: a) w ust. 1: – wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać informacje umożliwiające analizę kryteriów wymienionych w art. 62 ust. 1 oraz zawierać:
  - (...) ocenione w oparciu o wiedzę naukową ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu”
  - (...) określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu,
- 2) w art. 63: a) w ust. 1: – wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, uwzględniając łącznie następujące kryteria:
  - (...) Punkt otrzymuje brzmienie: „e) ocenionego w oparciu o wiedzę naukową ryzyka wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyka związanego ze zmianą klimatu”

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 34 lit. a–f, pkt 35 lit. a, pkt 38 i 53, art. 3 pkt 2–6 oraz art. 7 ust. 1, które wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia, w przypadkach przewidzianych w art. 6 ust. 2 i 3, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą oraz art. 15 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 3.

W ramach dyskusji odbywającej się na poszczególnych etapach prezentacji poruszono m.in. następujące aspekty:

- przedstawiciel IZ zwrócił uwagę na kwestię rozbieżności terminu wdrożenia dyrektywy oos (1 stycznia 2017) oraz zapisów Podręcznika „Wskazać należy, że w odniesieniu do postępowań wszczętych po 10 września 2015 r. - w razie braku odpowiednich odniesień i analiz w zakresie kwestii klimatycznych w dokumentacji OOS/SOOS, załączone do dokumentacji aplikacyjnej, powoływanie się na termin przeprowadzenia postępowań dotyczących OOS nie może być uznane za wystarczające uzasadnienie i przyczynę takich braków.” Padło pytanie, czy zgodnie z powyższym w wypadku braków w dokumentacji aplikacyjnej odniesień i analiz kwestii klimatycznych IZ powinna odrzucić wniosek oraz czy można wezwać beneficjenta do poprawy wniosku (w poszczególnych województwach zostało to uregulowane na różnych etapach - jeśli na ocenie merytorycznej - brak możliwości poprawy). Pan

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Piotr Czarnocki wskazał, że kwestie klimatyczne nie odnoszą się tylko do dużych projektów, ponieważ jest to kwestia horyzontalna oraz wynika z wytycznych KE, wymagań KE. Obejmują one wszystkie projekty infrastrukturalne (w szczególności te, dla których przeprowadzone jest postępowanie ooś).

- przedstawiciele RDOŚ zgłosili problem braku zrozumienia przez inwestorów konieczności wymagania zagadnień klimatycznych,
- przedstawiciel IZ poruszył kwestię braku odniesień klimatycznych w Wytycznych w zakresie dokumentowania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych. Zwrócił się z pytaniem do przedstawicieli MIiR czy IZ RPO otrzymają z MIiR wytyczne dotyczące przestrzegania zapisów w zakresie zagadnień klimatycznych (z uwagi na fakt, że cały czas są ogłaszane konkursy) oraz propozycją zawężenia przedsięwzięć jedynie do pewnych sektorów (analogicznie do dyrektywy wodnej), gdzie wymagane jest uwzględnienie kwestii klimatycznych,
- przedstawiciel RDOŚ wskazał, że data 10 września 2015 r. wprowadza duże zamieszanie - padła propozycja przyjęcia daty 1 stycznia 2016 roku jako początku wdrażania aspektów klimatycznych, ale na zasadzie dobrowolności. Wskazał również na liczne problemy ze strony RDOŚ w praktycznym wdrożeniu ujmowania aspektów klimatycznych (np. liczenie śladu węglowego, wdrożenie osób oceniających kwestie klimatyczne),
- w związku z licznymi wątpliwościami w zakresie statusu Podręcznika przewodnicząca grupy zwróciła się z zapytaniem do przedstawicieli MIiR czy jest możliwość uregulowania pismem statusu podręcznika,
- przedstawiciel IZ wskazał, że ujmowanie kwestii klimatycznych w studium wykonalności nie jest łatwe – w wytycznych MIiR dotyczących analiz finansowych nie zostały ujęte zagadnienia klimatyczne. Zostały one pominięte we wszystkich wytycznych MIiR

III Podsumowanie

Na spotkaniu ustalono, iż grupa wystosuje pismo do MIiR, MŚ w sprawie uregulowania statusu i ram czasowych stosowania Poradnika, potwierdzenia wymogu stosowania aspektów klimatycznych w procedurze ooś i ocenie wniosków o dofinansowanie. Ustalono również, iż na planowanym spotkaniu w dniach 26-27 listopada wyznaczeni przedstawiciele RDOŚ i IZ omówią dotychczasowe doświadczenia w zakresie egzekwowania i ujmowania zagadnień klimatycznych w składanych dokumentach na etapie ooś oraz wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia.

Grupa wystosowała również postulat, aby w perspektywie 2014-2020 wypracować jednolite podejście w kontekście kwestii klimatycznych w IZ i RDOŚ, by uniknąć dowolności interpretacji i stosowania.

Przewodnicząca Grupy Roboczej
ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko
Sieć „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”

Agata Mozdierz

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

